

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра педагогіки та психології професійної освіти

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЛСК

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ С. Ягодзінський
 «__» _____ 2020 р.

_____ А. Гудманян
 «__» _____ 2020 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Лідерство та інновації в освіті»

Галузь знань: 01 «Освіта / Педагогіка»

Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки»

Освітньо-професійна програма: «Інноваційні педагогічні технології у закладах вищої технічної освіти»

Форма навчання	Сем	Усього (год./кредитів ECTS)	Л	ПР	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	90/3	17	17	-	56		-	Диф.залік 2с

Індекс: НМ-8-011/20-2.2.5

СМЯ НАУ РП 12.01.07-01-2020

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 2 з 10	

Робочу програму навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану № НМ-8-011/20, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» та освітньо-професійною програмою «Інноваційні педагогічні технології у закладах вищої технічної освіти» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили:
професор кафедри педагогіки
та психології професійної освіти _____ О. Дробот

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітньо-професійної програми «Інноваційні педагогічні технології у закладах вищої технічної освіти» – кафедри педагогіки та психології професійної освіти, протокол № 13 від 18.08.2020 р.

Завідувач кафедри _____ Л. Доценко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № ___ від «___» _____ 2020 р.

Голова НМРР _____ А. Кокарева

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 3 з 10	

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	5
2. Зміст навчальної дисципліни	6
2.1. Структура навчальної дисципліни (Тематичний план).....	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 4 з 10	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни», затверджених розпорядженнями № 071/роз. від 10.07.2019 р. та № 088/роз. від 16.10.2019 р. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі педагогіки.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення з основними концепціями та науковими підходами до таких соціально-психологічних явищ як «лідерство» та «інноваційний розвиток» в освітянській сфері, надання практичних навичок при використанні психологічних методів та сучасних педагогічних технологій для формування оптимальної ефективності адміністративного науково-педагогічного простору у навчальному закладі та здійснення успішної організаційно-управлінської діяльності менеджера сфери освіти.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

Систематизування уявлення про психологію лідерства та інноваційний розвиток в технічних галузях освіти; ознайомлення із категоріальним та понятійним апаратом; розкриття поняття інноваційного моделювання розвитком університетської освіти; надання уяви про специфіку типології лідерства, керівництва, влади в освітянській сфері різної спрямованості; вивчення технології приймання управлінських рішень як продукту управлінської діяльності; визначення механізмів впливу різних типів лідерів на соціальні групи; надання пояснень поняттю свідомого і несвідомого впливу на велику аудиторію людей у психосемантичному аспекті, вивчення професійної свідомості педагога, де зміст кодується в мові певного соціуму та визначає унікальність кожної особистості; ознайомлення з інноваційною діяльністю вищих навчальних закладів України в напрямі студентоцентрованої професійної підготовки; розвинення управлінської компетентності майбутніх педагогів через поглиблення розуміння природи лідерства для кваліфікованої науково-педагогічної, педагогічної та управлінської діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**: управлінську, комунікативну, організаторську, аналітичну, соціальну, психологічну, рефлексивну, інструментальну, загальнокультурну та інші.

Міждисциплінарні зв'язки: Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін «Педагогічна та професійна психологія», «Інноваційні освітні технології у ЗВТО: світовий та вітчизняний досвід», «Інноваційний менеджмент у ВНЗ», «Психологія лідерства», «Організаційна психологія» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Методика викладання технічних

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 5 з 10	

дисциплін в університеті», «Хмарні технології в освіті» та інші.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Лідерство та інновації в освіті», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Лідерство та інновації в освіті».

Тема 1. Теоретико-методологічні основи лідерства, інноваційні та традиційні концепції лідерства. Феномен лідерства в міждисциплінарному контексті, його прояви у різних сферах життєдіяльності людини. Уявлення про психологію лідерства та інноваційний розвиток в технічних галузях освіти; Категоріальний та понятійний апарат лідерства та інноваційного розвитку. Методологічні основи психології лідерства. Структура лідерства та теорії його походження. Організаційне лідерство, теорія рис. Поведінкові підходи до лідерства, лідерські стилі. Ситуаційні теорії та соціально-психологічні концепції лідерства. Інноваційні концепції лідерства у сучасному світі.

Тема 2. Лідерський потенціал особистості педагога у ВНЗ. Загальна оцінка лідерського потенціалу особистості у системі соціальних відносин. Розвиток лідерського потенціалу у системі професійних відносин. Компетенції лідера як засіб оцінки його потенціалу: функціональні компетенції, акмеологічні та соціальні. Моделі розвитку лідерського потенціалу. Соціально-психологічна компетентність керівника. Імідж особистості педагога як засіб розвитку його лідерського потенціалу.

Тема 3. Ефективне лідерство в ракурсі особистісного та професійного розвитку. Лідерство і конкурентоспроможність особистості. Модель розвитку конкурентоспроможної особистості за Л.М. Мітіної. Зростання професійної кар'єри як психологічний чинник розвитку особистості лідера в освітній сфері Лідерство як особистісне й духовне вдосконалення у християнстві, іудаїзмі, мусульманстві, буддизмі. Толерантність і лідерство в професійних відносинах управлінського апарату ВНЗ.

Тема 4. Сучасні моделі інноваційного розвитку університетської освіти. Теоретико-методологічні основи інфраструктури забезпечення інноваційної діяльності навчального закладу. Розвиваюча модель університетської освіти (В.В. Давидов, Л.С. Виготський, Л.В. Занков, Д.Б. Ельконін, та інші). Модель Болоньї, Паризька модель. Модель на основі факультетів, Оксфордська модель. Транснаціональна модель розвитку системи освіти. Становлення університетської освіти в Державі Україна за часів незалежності. Науково-технічна діяльність у ВНЗ, основи інноваційної діяльності у ВНЗ України.

Тема 5. Соціальне партнерство в організаціях системи освіти, види лідерства. Феномен довіри як базис соціального партнерства. Поняття соціального капіталу. Мотиваційні аспекти соціального партнерства. Вплив управлінського

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 6 з 10	

стилю на якість соціального капіталу організації. Партнерські якості лідера у соціальних та професійних відносинах. Харизматичне, резонансне лідерство. Стили емоційного лідерства. Гендерні аспекти прояву лідерства.

Тема 6. Керівництво, лідерство, влада в організаційних відносинах ВНЗ. Сутність керівництва та лідерства. Керівники ті підлеглі, лідери та виконавці. Природа і джерела влади. Типи влади лідерів. Види управлінських структур в організації. Типи відносин в організації. Проблема делегування повноважень. Сприйняття і розуміння влади. Влада і індивід, ролі ведучого і веденого.

Тема 7. Методи розвитку лідерського потенціалу та підвищення соціально-психологічної компетентності керівника. Поняття тренінгу та коучингу – сутність та структура, види та базові техніки, етапи проведення. Розвиток комунікативної компетентності (включаючи навички публічного виступу); розвиток навичок асертивної (впевненої) поведінки в ситуаціях різного рівня невизначеності. Методи дослідження впливу управлінського стилю керівника на соціально-психологічний клімат в організації.

Тема 8. Поведінка менеджера сфери освіти в організаційних відносинах. Керівник і лідер в соціальних і професійних відносинах. Хто такий менеджер в сфері освіти. Типи організаційних відносин. Робочі й референтні групи, зовнішні і внутрішні умови, що впливають на групу. Виникнення лідерів у групі. Соціально-психологічний клімат в організації. Принципи створення команд, умови їх ефективної роботи.

Тема 9. Лідерство в системі забезпечення інноваційної діяльності ВНЗ. Система інноваційної інфраструктури. Технологічні, психологічні та комунікаційні засоби спілкування. Ролі лідера у спілкуванні, лідерські навички та вміння для керівників у переговорному процесі. Міністерство освіти і науки України як центральний орган у сфері інноваційної діяльності ВНЗ. Підвищення кваліфікації управлінських кадрів в системі менеджменту освіти України.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ п/п	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Лідерство та інновації в освіті».										
1.1	Теоретико-методологічні основи лідерства, інноваційні та традиційні концепції лідерства.	1 семестр								
		10	2	2	6	-	-	-	-	
1.2	Лідерський потенціал особистості педагога у ВНЗ.	10	2	2	6	-	-	-	-	

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020			
		стор. 7 з 10				

1.3	Ефективне лідерство в ракурсі особистісного та професійного розвитку.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.4	Сучасні моделі інноваційного розвитку університетської освіти.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.5	Соціальне партнерство в організаціях системи освіти, види лідерства.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.6	Керівництво, лідерство, влада в організаційних відносинах ВНЗ.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.7	Методи розвитку лідерського потенціалу та підвищення соціально-психологічної компетентності керівника.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.8	Поведінка менеджера сфери освіти в організаційних відносинах.	10	2	2	6	-	-	-	-
1.9	Лідерство в системі забезпечення інноваційної діяльності ВНЗ.	5	1	-	4	-	-	-	-
1.10	Модульна контрольна робота №1	5	-	1	4	-	-	-	-
Усього за модулем №1		90	17	17	56	-	-	-	-
Усього за навчальною дисципліною		90	17	17	56	-	-	-	-

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни використовуються: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, презентація, рольова гра, методи активної взаємодії тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Артёмов І.В., Студеняк І.П., Головач Й.Й., Гусь А.В. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артёмов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач, А.В. Гусь. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. – 360 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 23).

3.2.2. Балабанова Л.В. Управління персоналом. Підручник. /Балабанова Л.В., Сардак О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – С. 87–92.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 8 з 10	

3.2.3. Колотило М. Дослідницький університет як інноваційна модель розвитку вищої освіти // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. Вип 3. – 2010 р. – С. 31

3.2.4. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – ІваноФранківськ. «ЛілеяНВ». 2015.– 296 с.

3.2.5. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 с.

3.2.6. Day D. The Oxfordhand book of leadershipand organizations / Day D.. London: Oxford University Press, 2014.

Допоміжна література

3.2.7. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія] / Валерій Юхимович Биков. – К.: Атіка, 2008.– 684 с.

3.2.8. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера.: Навчальний посібник / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учбовоїлітератури, 2009. — 181с.

3.2.9. Шевченко Л. С. Університетська освіта: економічні пріоритети та управління розвитком : монографія / Л. С. Шевченко. – Харків : Право, 2016. – 188 с.

3.2.10. Norman S.M., Avolio B.J., Luthans F. The impact of positivity and transparency on trustin leaders and the irperceive deffectiveness / Norman, S. M., Avolio, B. J., &Luthans, F. // TheLeadershipQuarterly, 21(3), 2010 – P. 350-364.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. <http://www.edu-trends.info/brazils-exception-to-the-worldclass-university-movement/>

3.3.2. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws /show/701-2012- %D0%BF>

3.3.3. http:// www.rusnauka.com/4. SVMN_2007/Economics/19960.doc.htm

3.3.4. http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/liderstv o.pdf

3.3.5. . www.develop.genderua/org/

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вид навчальної роботи	Модуль №1	
Відповіді на теоретичні питання під час роботи на практичних заняттях	8б×4 = 32	-

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 9 з 10	
Виконання та захист презентації	106×2=20	-	
Виконання експрес контрольної роботи	46×2 = 8	-	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	-	
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-	
Усього за модулем №1	100	-	
Усього за дисципліною		100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та інновації в освіті»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07-01-2020
		стор. 10 з 10	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				